

Ο Μαρξ,
το *Κεφάλαιο* και η τρέλα
του οικονομικού λόγου

ΤΟΠΟΣ
Επιστημονικές Εκδόσεις

Μετάφραση από τα αγγλικά: Εύη Νεοκοσμίδου
Επιστημονική επιμέλεια: Σπύρος Μαρκέτος
Διόρθωση: Ελένη Μιχαλοπούλου
Σελιδοποίηση-Εξώφυλλο: Μοτίβο Α.Ε.
Εικόνα εξωφύλλου: *Bathing of a Red Horse*,
Κουζμά Πετρόφ - Βόντκιν, 1912

Τίτλος πρωτότυπου:
Marx, Capital and the Madness of Economic Reason
Αγγλική έκδοση, Profile Books, 2017

© 2019 Εκδόσεις Τόπος, για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο
[Οι εκδόσεις Τόπος είναι εμπορικό σήμα της ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.]

ISBN: 978-960-499-293-5

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΠΟΣ:
Πλαπούτα 2 και Καλλιδρομίου, 11473, Αθήνα
Τηλ.: 210 8222835-856
Fax: 210 8222684

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

David Harvey

**Ο Μαρξ,
το *Κεφάλαιο* και η τρέλα
του οικονομικού λόγου**

Μετάφραση: Εύη Νεοκοσμίδου
Επιστημονική επιμέλεια: Σπύρος Μαρκέτος

Άλλα έργα του David Harvey

- Explanation in Geography
- Social Justice and the City
- The Limits to Capital
- The Urbanisation of Capital
- Consciousness and the Urban Experience
- The Urban Experience
- The Condition of Postmodernity
- Justice, Nature and the Geography of Difference
- Spaces of Hope
- Spaces of Capital
- The New Imperialism. Ελληνική μετάφραση,
- Paris, Capital of Modernity
- A Brief History of Neoliberalism. Ελληνική μετάφραση,
- Spaces of Global Capital
- A Companion to Marx's Capital, τόμοι I και II
- The Enigma of Capital. Ελληνική μετάφραση,
- Rebel Cities
- Seventeen Contradictions and the End of Capitalism
- The Ways of the World

Σημειώσεις σχετικά με τη μετάφραση

Όλες οι εντός κειμένου παραπομπές στο *Κεφάλαιο* αφορούν την αγγλόφωνη έκδοση Karl Marx, *Capital: A Critique of Political Economy*, τόμ. Α΄- Γ΄, New Left Review, Λονδίνο 1976-1981.

Η απόδοση των υδρολογικών όρων στηρίχθηκε στο Βασίλειος Αντωνόπουλος, *Περιβαλλοντική υδρολογία λιμνών και υγροτόπων*, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα 2019, διαθέσιμο στο <http://hdl.handle.net/11419/6520/>.

Νομίζω, μολονότι χωρά συζήτηση, πως αξίζει ν' αντικατασταθεί ο καθιερωμένος μαρξιστικός όρος «αξία χρήσης» με το «χρηστική αξία», που είναι μάλλον πιο ορθό, συμπαγές, εύχρηστο και ανάλογο προς την «ανταλλακτική αξία». Όπου λοιπόν στο κείμενο συναντούμε τις λέξεις «χρηστική αξία» ας θυμόμαστε πως εννοείται αυτό που παραδοσιακά ονομάζαμε στα ελληνικά «αξία χρήσης».

Ευχαριστώ θερμά και από εδώ τις Εκδόσεις Τόπος που δέχτηκαν να εκδώσουν το βιβλίο, την Εύη Νεοκοσμίδου που έκανε τη μετάφραση, και την Ελένη Μιχαλοπούλου που την επιμελήθηκε, για το εξαιρετικό επίπεδο της δουλειάς τους.

Σ.Μ.

Ευχαριστίες

Θέλω πρώτα πρώτα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου, και από εδώ, για το μεγάλο δώρο που μου χαρίστηκε όταν ήμουν νέος, δηλαδή τη δωρεάν παιδεία, καθώς πήρα αρκετές υποτροφίες ώστε να τελειώσω το πανεπιστήμιο, μέχρι και τη διδακτορική μου διατριβή στο Κέμπριτζ το 1961, χωρίς ποτέ να πληρώσω δίδακτρα. Θέλω ακόμη να μνημονεύσω το προνόμιο που μου δόθηκε, ν' ανήκω στο προσωπικό του Πανεπιστημίου της Πόλης της Νέας Υόρκης. Το πανεπιστήμιο αυτό, παρ' όλες τις αμέτρητες δυσκολίες που αντιμετωπίζει, μένει μέχρι σήμερα πιστό στην αποστολή του και υπηρετεί το κοινό συμφέρον ως δημόσιο πανεπιστήμιο, προσφέροντας σ' όλο τον κόσμο το αγαθό της ανώτατης εκπαίδευσης.

Θέλω επίσης να υπογραμμίσω την εξαιρετική μου εκτίμηση προς τον παλιό μου φίλο και εκδότη John Davey, που είχε πρώτος την ιδέα να γράψω τούτο εδώ το βιβλίο. Δυστυχώς δεν πρόλαβε να το δει τυπωμένο. Ο καλός μου φίλος και συνάδελφος Miguel Robles-Duran με βοήθησε να σχεδιάσω τα Διαγράμματα 2 και 3, φτιάχνοντας μάλιστα ο ίδιος την τελική τους εκδοχή. Τον ευχαριστώ και από εδώ.

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	19
1. Το κεφάλαιο ως αξία σε κίνηση.....	23
2. Το Κεφάλαιο: το βιβλίο.....	47
3. Το χρήμα ως αναπαράσταση της αξίας.....	73
4. Αντιαξία: Η θεωρία της απαξίωσης.....	95
5. Τιμές δίχως αξίες.....	117
6. Το ζήτημα της τεχνολογίας.....	131
7. Ο χώρος και ο χρόνος της αξίας.....	151
8. Καθεστώτα παραγωγής αξίας.....	179
9. Η τρέλα του οικονομικού λόγου.....	199
Εν κατακλείδι.....	235
Επίμετρο του επιμελητή της έκδοσης.....	239
Βασική βιβλιογραφία.....	249
Βιβλιογραφία.....	251
Ευρετήριο προσώπων.....	255
Ευρετήριο.....	257